Al-Islam.org
Ahlul Bayt Digital Islamic Library Project
Published on *Al-Islam.org* (https://www.al-islam.org)

Aya Ya 5: Utwahara Wa Watu Wa Kitabu

Lugha

Neno *ihswan* lina maana nne: Uislamu, kuolewa, uhuru na kujichunga na zina ambako ndiko kulikokusudiwa.

Maana:

Leo mmehalalishiwa vilivyo vizuri na chakula cha wale waliopewa Kitabu ni halali kwenu na chakula chao ni halali kwao.

Wametofautiana Sunni na Shia katika maana ya makusudio ya chakula cha watu wa Kitabu ambao ni Mayahudi na Manaswara (Wakristo). Sunni wamesema makusudio ni walichokichinja. Haya yamenukuliwa kwao kutoka kwa mwenye Tafsir *Al-Manar* ninamnukuu:

" Wamefasiri kundi kubwa kuwa chakula hapa ni kwa maana ya walichokichinja, kwa sababu vyakula vinginevyo tayari ni halali kwa asili yake."

Mafakihi wengi wa Kishia wamesema kuwa watu wa Kitabu ni najisi wakaharamisha chakula chao, kinywaji chao na hata mkate na maji waliyo yagusa; na wakafasiri chakula katika Aya kwa maana ya nafaka (vyakula vya tembe tembe).

Ama sisi tunaona kuwa watu wa Kitabu ni twahara1. Tumeyafafanua haya pamoja na dalili katika Kitabu *Fiqhul Imam Jafar as-Sadiq J.1*. Na Marja'a wakubwa wengi wamekwenda na rai hii; akiwemo Sayyid Hakim na Sayyid Khui.

Ama kauli ya mwenye kusema kuwa mtu wa Kitabu ni mwenye kunajisika na wala si najisi, hiyo ni kucheza na maneno. Kwa sababu katika sharia vitu viko mafungu mawili Twahara na Najisi, hakuna cha tatu.
Ni kweli kuwa kitu twahara kinaweza kuzukiwa na najisi kisha ikaondoka kwa kutwaharishwa; lau najisi inakuwa nacho basi kitakuwa ni najisi, sio chenye kunajisika.

Ama kufasiri chakula kwa kuhusisha nafaka ni umbali wa mbali kabisa na fasihi ya Qur'an na balagha yake. Imetumia neno chakula kwa windo la baharini wala hakuna nafaka baharini. Mwenyezi Mungu anasema

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ {96}

"Mmehalalishiwa kuvua baharini na chakula chake," (***5:96***)

Pia ametumia neno hilo katika maji, ambapo maji na nafaka ni tofauti. Mwenyezi Mungu anasema:

فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي {249}

"Basi atakayekunywa humo si pamoja nami, na asiyekunywa atakuwa pamoja nami" (***2:249***)

Neno asiyekunywa hapo limetokana na *twaam* chakula. Vilevile amelitumia katika vyakula mbalimbali, Mwenyezi Mungu anasema:

فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا {53}

"..Na mnapokwisha kula tawanyikeni." (***33:53***)

Je, kuna yeyote atakayeweza kupitisha tafsiri yake kwa maana ya mkila shairi tawanyikeni? Kama atapitisha mfano wa tafisiri hii, basi itakuwa ni tafsir ya aina gani hiyo? Bali hata Mwenyezi Mungu (swt) ametumia chakula kuhusu nyama; akasema:

قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَىٰ طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ {145}

"Sema: Sioni katika yale niliyopewa wahyi kitu kilichoharamishwa kwa mlaji kukila isipokuwa nyamafu au damu inayomwagika au nyama ya nguruwe". (***6:145***)

Kwa ajili hiyo basi tunasema kuwa chinjo la watu wa Kitabu ni halali ikiwa itajulikana kuwa masharti yamekamilika – kuelekea Qibla, kusoma Bismillahi na kukata mishipa minne. Hii ndiyo tofauti baina ya chinjo la mtu wa Kitabu na Mwislam, ambapo kwa mtu wa Kitabu haliwi halali mpaka ijulikane kuwa

masharti yalikamilika. Lakini kwa Mwislamu litakuwa halali bila ya kuweko haja ya kujua kukamilika masharti, ispokuwa kama itajulikana kuwa masharti hayakukamilika.

Tumeyafafanua haya pamoja na dalili katika Kitabu *Fiqhul Imam Jafar as- Sadiq J 4.*

Kuna riwaya sahihi kutoka kwa Ahlul Bait kuhusu jambo hili, akazitumia shahidi wa pili, Saduq, Ibn Abu Aqil na Ibn Al-Junaid. Mwenye *Majmaul- bayan* amesema katika kufasiri Aya hii: "Wafasiri wengi na mafakihi wengi wamesema kuwa makusudio ya chakula katika Aya ni chinjo la watu wa Kitabu na ni kauli waliyokwenda nayo jamaa katika watu wetu" yaani wanachuoni wa Kishia wanaotegemewa kwa kauli zao.

Na wanawake wanaojichunga katika waumini na wanawake wanao- jichunga katika wale waliopewa Kitabu kabla yenu mtakapowapa mahari yao mkafunga ndoa, bila ya kufanya uzinzi wala kuwafanya mahawara.

Makusudio ya uzinzi ni zina ya dhahiri na kufanya uhawara ni zina ya siri siri. Imeshartiwa mahari kwa kutokuzini kwa kutambulisha kwamba anachotoa mwanamume kumpa mwanamke ni lazima iwe ni mahari ya ndoa ya sharia sio hongo ya zina. Maana ni kwamba Mwenyezi Mungu amehalalisha kuwaoa wanawake wanaojistahi katika Waislamu na katika watu wa Kitabu. Na kwamba mwenye kuwaoa ni lazima awape mahari ya sharia kiasi cha mali iliyoafikianwa, sio malipo ya uzinzi.

Wameafikiana mafakihi wa madhehebu yote kwamba si halali kwa Mwislamu kumuoa asiyekuwa na dini kabisa wala wanaoabudu mizimu na moto. Wametofautiana katika ndoa ya mwenye Kitabu, yaani Wakristo na Mayahudi.

Madhehebu mane ya Kisunni wamesema; Inajuzu kumuoa na wakatolea dalili kwa Aya hii. Wametofautiana mafakihi wa Kishia baina ya kujuzu na kutojuzu na kutofautisha baina ya ndoa ya daima na ya muda; baadhi wakajuzisha ya muda na kuzuia ya daima.

Sisi tuko pamoja na wasemao kujuzu bila ya chochote kwa kutegemea haya yafuatayo:-

1. Dalili zihalalishazo ndoa kwa ujumla.

2. Kauli yake Mwenyezi Mungu: "Na wanawake wanaojichunga kati- ka wale waliopewa Kitabu."

3. Riwaya nyingi kutoka kwa Ahlu bait (a.s.) na kutajwa na mwenye *Wasail* na *Jawahir* na kuzisifu kwa *Mustafidha*, yaani zilizofikilia wingi wa kukurubia kuwa *Mutawatir*. Tumezinukuu baadhi yake katika F*iqh Imam Jafar as-Sadiq.*

Unaweza kuuliza, utasema nini kuhusu kauli yake Mwenyezi Mungu Mtukufu:

وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَّ ۚ {221}

***"Wala msiwaoe washirikina mpaka waamini"*(*2:221*)**

Na vile vile kauli yake Mwenyezi Mungu:

وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ {10}

***"Wala msifungamane na makafiri katika mshikamano."* (*60:10*)**

Jibu: Washirikina sio watu wa Kitabu kwa dalili ya kuunganishwa katika Aya isemayo:

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِّينَ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ {1}

***"Hawakuwa wale ambao wamekufuru katika watu wa Kitabu na washirikina ni wenye kuachana na waliyonayo mpaka iwajie hoja."* (*98:1*)**

Ama kauli yake "msifungamane na makafiri katika mshikamano" haiko wazi kuwa inahusu ndoa. Kwa sababu mshikamano, kama unavyofumbiwa, ndoa vile vile hufumbiwa isiyokuwa ndoa. Mwenye *Masalik* anasema: “Aya haiko wazi katika makusudio ya ndoa wala katika makusudio yaliyo kijumla zaidi ya hayo.”

Na mwenye kukataa kuamini hakika amali zake zimepomoka na yeye huko Akhera atakuwa miongoni mwa wenye hasara.

Baada ya Mwenyezi Mungu (swt) kutaja sehemu ndogo ya hukumu zake, halali yake na haramu yake anasema: Mwenye kusikia akatii basi yeye ni Mumin wa kweli, amali yake itakuwa yenye kukubaliwa na malipo yake na thawabu zake ni juu yangu.

Na atakayezikanusha hukumu zangu na sharia yangu basi yeye ni kafiri mwenye kupata hasara Kwa hiyo makusudio ya imani hapa ni zile zile hukumu ambazo ni wajibu kuziamini. Hiyo ni katika mlango wa kufanya tendo kuwa ndio linatendwa; kama kusema kula kwa maana ya chakula.

Kuhusu kupomoka tumekuzungumzia kwa ufafanuzi zaidi katika (2:217)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ ۚ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا ۚ وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ

تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ ۚ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَٰكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ {6}

Enyi mlioamini! Mnaposimama kwa ajili ya Swala, basi osheni nyuso zenu na mikono yenu mpaka vifundoni, na mpake vichwa vyenu na miguu yenu mpaka vifundoni. Na mkiwa na janaba basi ogeni, na mkiwa wagonjwa au mumo safarini au akawa mmoja wenu ametoka chooni au mkagusana na wanawake, kisha msipate maji, basi tayamamuni na mchanga ulio twahara, mpake nyuso zenu na mikono yenu. Mwenyezi Mungu hapendi kuwatia katika taabu lakini anataka kuwatakasa na kutimiza neema yake juu yenu ili mpate kushukuru.

وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الَّذِي وَاثَقَكُمْ بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ {7}

Na kumbukeni neema ya Mwenyezi Mungu juu yenu na ahadi yake aliyoifungamanisha nanyi mliposema: Tumesikia na tumetii Na mcheni Mwenyezi Mungu. Hakika Mwenyezi Mungu ni mjuzi wa yaliyomo vifuani.

---

1. Hatimaye mwanachuoni mkubwa wa tiafa la Kiislamu la Kishia Sayyid Al-Hakim ame- toa fatua kuwa ni twahara.

Source URL:
https://www.al-islam.org/sw/al-kashif-juzuu-ya-sita/aya-ya-5-utwahara-wa-watu-wa-kitabu